

Avrupa Konseyinin kurulması hakkında imzalanmış olan Statünün onanmasına dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilâm : 17.XII.1949 - Sayı : 7382)

No.
5456

Kabul tarihi
12.XII.1949

BİRİNCİ MADDE — Avrupa Konseyinin kurulması hakkında 5 Mayıs 1949 tarihinde Londra'da imzalanmış olan Statü onanmıştır.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun, Statüye katıldığımız 8 Ağustos 1949 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

14 Aralık 1949

AVRUPA KONSEYİ STATÜSÜ

Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, Fransa Cumhuriyeti, İrlanda Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dukalığı, Holanda Kırallığı, Norveç Kırallığı, İsveç Kırallığı ve Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Kırallığı hükümetleri,

Adalet ve Milletlerarası iş birliği üzerine müesses barışın tahkiminin insan topluluğunun ve medeniyetin korunması için hayati bir ehemmiyeti olduğuna inanarak,

Halklarının müşterek malı olan ve her gerçek demokrasinin dayandığı fert hürriyeti, siyasi hürriyet ve hukukun üstünlüğü prensiplerinin kaynağı bulunan fikrî ve ahlâkî kıymetlere sarılmaz surette bağlı olarak,

Bu ülkünün korunması tedricen hâkim kılınması ve içtimai ve iktisadi ilerlemenin sağlanması için aynı hisleri besleyen Avrupa memleketleri arasında daha sıkı bir birlik kurulmasının zaruri olduğuna kani olarak,

Bu zarureti halklarının açık emellerini karşılamak üzere Avrupa devletlerini daha sıkı bir topluluk içinde birleştirecek bir teşkilâtın şimdiden vücuda getirilmesinin elzem olduğunu nazarı itibara alarak, bir Hükümetler Temsilcileri Komitesi ve bir İstişari Assamble'den mürekkep bir Avrupa Konseyi kurmaya karar vermişler ve bu maksatla işbu statüyü kabul etmişlerdir.

Bölüm : I

Avrupa Konseyinin amacı

Madde — 1.

a) Avrupa Konseyinin amacı, üyeleri arasında, müşterek malları olan ülkü ve prensipleri korumak ve yaymak ve siyasi, iktisadi ilerlemelerini sağlamak maksadiyle daha sıkı bir birlik meydana getirmektir.

b) Bu gayeye konsey organları vasıtasıyla, müşterek menfaatleri ilgilendiren meselelerin incelenmesi, anlaşmalar akdi ve iktisadi, içtimai, kültürel, ilmî, hukuki, idari sahalarda bir müş-

terek hareket hattının kabulü ve insan hakları ile ana hürriyetlerinin korunması ve geliştirilmesiyle varılacaktır.

- c) Üyelerin Avrupa Konseyi çalışmalarına katılmaları onların Birleşmiş Milletlerin ve taraf buldukları diğer milletlerarası teşekkül ve birliklerin faaliyetine iştiraklerini ihlâl etmemelidir.
- d) Millî savunmayla ilgili meseleler Avrupa Konseyinin yetkileri içine girmez.

Bölüm : II.

Tertip tarzı

Madde — 2.

Avrupa Konseyi üyeleri işbu Statüye taraf olanlardır.

Madde — 3.

Avrupa Konseyinin her üyesi, hukukun üstünlüğü prensipini ve hükmü altında bulunan her şahsın insan haklarından ve ana hürriyetlerden faydalanma prensipini kabul eder. Birinci fasılda yazılı gayenin güdülmesine samimî ve fiilî bir surette iştirak etmeyi taahhüt eyler.

Madde — 4.

Üçüncü madde hükümlerine uymaya ehliyetli olduğuna ve bu hususa istekli olduğuna kanaat getirilen her Avrupa Devleti Avrupa Konseyi üyesi olmaya Bakanlar Komitesi tarafından davet edilebilir. Bu suretle davet edilen her Devlet, işbu Statüye katıldığına dair bir belgeyi Umumi Kâtibe tevdi eylemekle üye sıfatını iktisap eder.

Madde — 5.

a) Hususi hallerde, üçüncü madde hükümlerine uymaya ehliyetli olduğuna ve bu hususa istekli olduğuna kanaat getirilen bir Avrupa Devleti Avrupa Konseyine ortak üye olmaya Bakanlar Komitesi tarafından davet edilebilir. Bu suretle davet edilen her Devlet, işbu Statüye katıldığına dair bir belgeyi Umumî Kâtibe tevdi eylemekle üye sıfatını iktisap eder. Ortak üyeler yalnız İstişarî Assamble'de temsil edilebilirler.

b) İşbu Statüde kullanılan «Üye» tâbiri ile Bakanlar Komitesinde temsil edilme keyfiyeti hariç, ortak üyeler de kast edilmektedir.

Madde — 6.

Yukardaki 4 ve 5 nci maddelerde derpiş olunan davet yapılmadan önce Bakanlar Komitesi müstakbel üyenin İstişari Assambledeki temsilci adedi ile ödiyeceği aidat nispetini tesbit eder.

Madde — 7.

Avrupa Konseyinin her üyesi bu baptaiki kararını Umumi Kâtibe bildirmek suretiyle konseyden çıkabilir. Bu ihbar içinde bulunulan malî senenin ilk dokuz ayı zarfında yapılmış ise aynı senenin nihayetinde eğer son üç ayı zarfında yapılmış ise takip eden malî senenin nihayetinde hükmü ifade eder.

Madde — 8.

Avrupa Konseyinin, üçüncü madde hükümlerini ciddî surette ihlâl eden, her üyesi temsil hakkından bir müddet için mahrum edilebilir ve Bakanlar Komitesi tarafından 7 nci maddedeki şart-

lar dâhilinde konseyden çekilmeye davet edilebilir. Bu davet nazarı itibara alınmadığı takdirde komite, bizzat komitenin tâyin edeceği tarihten itibaren bahis mevzuu üyenin artık konseye mensup olmadığına dair karar verebilir.

Madde — 9

Şayet üyelere den biri malî vecibelerini ifa etmez ise Bakanlar Komitesi, mezkûr vecibelerini yerine getirmedeği müddetçe bu üyeyi komitede ve İstişarî Assamble'deki temsil hakkından bir müddet için mahrum edebilir.

Bölüm : III.

Genel Hükümler

Madde — 10.

Avrupa Konseyi organları şunlardır :

1. Bakanlar Komitesi,
2. İstişari Assamble,

Bu iki organa Avrupa Konseyi Sekreterliği yardım eder.

Madde — 11.

Avrupa Konseyinin merkezi Strazburg'dadır.

Madde — 12.

Avrupa Konseyinin resmî dilleri Fransızca ile İngilizcedir. Bunlardan başka dillerin ne zaman ve ne şartlar dâhilinde kullanılabilmesi hususu Bakanlar Komitesi ile İstişarî Assamble'nin iktisadî kararları ile tesbit olunur.

Bölüm : IV

Bakanlar Komitesi

Madde — 13.

Avrupa Konseyi namına 15 ve 16 nci maddelere göre hareket edecek olan yetkili organ Bakanlar Komitesidir.

Madde — 14.

Her üyenin Bakanlar Komitesinde bir temsilcisi vardır ve her temsilci bir oy hakkına sahiptir. Bakanlar Komitesindeki temsilciler Dışişleri Bakanlarıdır. Şayet bir Dışişleri Bakanı ispatı vücut edecek halde değilse veyahut diğer vaziyetler bunu icap ettiriyorsa onun yerine hareket edecek bir yedek temsilci tâyin edilebilir. Bu yedek temsilci mümkün mertebe mensup olduğu memleketin Hükümet üyelerinden biri olacaktır.

Madde — 15.

a) Bakanlar Komitesi, İstişari Assamblesinin tavsiyesi üzerine veya kendi teşebbüsü ile, sözleşmelerle anlaşmalar akdi, muayyen meseleler karşısında Hükümetlerce müşterek bir siyaset takibi hususları da dâhil olmak üzere Avrupa Konseyi gayesinin tahakkukuna elverişli tedbir-

leri, inceler. Vardığı neticeler umumi kâtip tarafından üyelere tebliğ olunur.

b) Bakanlar Komitesinin vardığı neticeler, gerekirse hükümetlere tavsiyeler şeklinde verilebilir. Komite bahis konusu tavsiyeler hususunda ne muamele yapıldığını bildirmeyi hükümetlerden isteyebilir.

Madde — 16.

24, 28, 30, 32, 33 ve 35 nci maddelerle İstışari Assamble'ye verilen yetkiler mahfuz kalmak şartıyla Bakanlar Komitesi Avrupa Konseyinin teşkilâtına ve dahilî hususatına taallük eden her meseleyi, uyulma mecburiyeti ile çözer. Bu maksatla, gereken malî ve idari tüzükleri tanzim eder.

Madde — 17.

Bakanlar Komitesi, lüzum göreceği, istışari veya teknik mahiyette komite ve komisyonlar teşkil edebilir.

Madde — 18.

Bakanlar Komitesi ezcümle

1. Oy nispeti
2. Başkanın tâyin şeklini ve vazifesinin devam süresini,
3. Gündemin tesbiti ve karar ittihazi için yapılacak tekliflerin sunulması hususunda takip edilecek usulü ve
4. Yedek temsilcilerin 14 ncü maddeye göre yapılmış olan intihaplarının sureti tebliği hususlarını tesbit eden kendi içtüzüğünü kararlaştırır.

Madde — 19.

Bakanlar Komitesi İstışari Assamble toplandıkça ona faaliyeti hakkında, lüzumlu vesâikle, raporlar gönderir.

Madde — 20.

a) Komitenin, aşağıdaki önemli meselelere mütaallik kararları izhar olunan reylerin ittifaikiyle ve Bakanlar Komitesine iştirak hakkını haiz temsilcilerin çoğunluğu ile alınır:

1. Madde 15 b fıkrası ile ilgili tavsiyeler,
  2. 19 ncü madde ile ilgili meseleler,
  3. **Madde 21 (a) (1) ve (b) ile ilgili meseleler,**
  4. 33 ncü madde ile ilgili meseleler,
  5. Madde 1) d ile 7 nci, 15 nci, 20 nci ve 22 nci maddelerin tadili hususunda tavsiyeler ve,
  6. Ehemmiyetine binaen Komitenin aşağıdaki d) pragırafından derpiş edilen şartlar dâhilinde alınacak bir kararla, oy birliği kaidesine tâbi tutulmasını **kararlaştıracağı her hangi bir mesele**
- b) İctüzük veya malî ve idari tüzük ile ilgili meseleler hakkında, komiteye iştirak hakkını haiz temsilcilerin âdi çoğunluğu ile karar verilir
- c) 4 ncü ve 5 nci maddeler gereğince alınan kararlar komiteye iştirak hakkını haiz temsilcilerin üçte iki çoğunluğu ile verilir.

d) Komitenin diğer bütün kararları oyların üçte iki çoğunluğu ve iştirak hakkını haiz temsilcilerin çoğunluğu ile verilir. Bunlar arasında ezcümle bütçenin kabulüne, içtüzüğe, malî ve idari tüzüklere, işbu statünün yukarıki (a) (5) paragrafında zikredilmemiş olan maddelerinin tadiline mütaallik tavsiyeler ile, tereddüt halinde işbu maddenin hangi paragrafının uygulanmasının gerektiğinin tâyini hususlarına mütaallik bulunan kararlar vardır.

Madde — 21.

- a) hilâfına karar verilmedikçe Bakanlar Komitesi toplantılarını
1. Gizli olarak ve
  2. Konsey merkezinde,
- yapar.

b) Gizli toplantı halinde yapılan tartışmalar ve bunların sonuçları hakkında malûmat neşir edilip edilmemeye komitece karar verilir,

c) Komite İstişari Assamble oturumlarının açılmasından evvel ve bu oturumların başlangıcında mecburi olarak toplanır. Bundan maada komite faideli gördükçe toplanır.

Bölüm : V*İstişari Assamble*

Madde — 22.

İstişari Assamble Avrupa Konseyinin müzakere edici organıdır Assamblenin işbu statü ile tâyin edilen salâhiyetlerine dâhil meseleleri tezekkür eder ve aldığı kararları tavsiyeler şeklinde Bakanlar Komitesine gönderir.

Madde — 23.

a) İstişari Assamble (1) Mütalâa beyanı için Bakanlar Komitesi tarafından havale edilmiş veya (2) Assamblenin teklifi üzerine Assamble gündemine alınması komitece tasvip edilmiş olup Avrupa Konseyinin bölüm I (1) de tâyin edilen gayesine uygun olan ve yetkisi içine giren her meseleyi tezekkür eder ve bunun hakkında tavsiyelerde bulunabilir.

b) (a) paragrafında bahis konusu edilen kararları alırken Komite Konseyin bütün üyelerinin veya içlerinden bâzılarının taraf buldukları diğer Avrupa Hükümetlerarası teşekküllerinin faaliyetlerini nazarı itibara alır.

c) Oturum esnasında ortaya çıkan bir meselenin, Assamblenin yukardaki a) paragrafında bahis konusu şartlara göre tasvip edilmiş olan gündemine girip girmeyeceği hususunda tereddüt hâsıl olduğu takdirde karar Assamble Başkanına aittir.

Madde — 24.

İstişari Assamble 38 nci maddenin d paragrafı hükümlerini göz önünde bulundurarak 23 ncu maddede tâyin edilen yetkisine mütaallik bütün meseleleri tetkik etmek, raporlar hazırlamak, gündemine dâhil işleri incelemek ve usule ait her hançî bir mesele hakkında mütalâalar beyan etmekle görevli Komiteler veya Komisyonlar teşkil edebilir.

Madde — 25.

a) İstişari Assamble, her üyenin, Hükümetlerce kabul edilmiş usule uygun olarak tâyin edilen temsilcilerinden müteşekkildir Her temsilci temsil ettiği üyenin tâbiyetini haiz olacaktır Aynı zamanda Bakanlar Komitesi üyesi olamaz

b) Assamblenin oturumlarından biri esnasında, Assamblenin muvafakati olmaksızın, hiçbir temsilcinin vazifesine nihayet verilemez.

c) Her temsilcinin, gayubeti esnasında kendi yerine toplantılara iştirak etmek, söz almak ve oy kullanmak yetkisini haiz bir vekili olabilir. Yukardaki a) paragrafı hükümleri aynı zamanda vekillerin tâyini hususunda uygulanır,

Madde — 26.

Aşağıda isimleri yazılı devletler üye olurlarken şu kadar temsilci göndermek hakkını haiz olacaklardır.

Belçika	(6)	Lüksemburg	(3)
Danimarka	(4)	Holânda	(6)
Fransa	(18)	Norveç	(4)
İrlanda Cumhuriyeti	(4)	İsveç	(6)
İtalya	(18)	İngiltere	(18)

Madde — 27.

Bakanlar Komitesinin İstişari Assamble müzakerelerinde toplu olarak hangi şartlar altında temsil edileceği veya Komitedeki temsilcilerin Assamble önünde şahsî olarak hangi şartlar altında söz alabileceği hususları İçtüzüğün Assamble ile istişareyi mütaakip Komitece kararlaştırılacak ilgili hükümlerine tâbi olacaktır.

Madde — 28.

- İstişari Assamble kendi içtüzüğünü kendi tesbit ve kabul eder. Başkanını üyeleri arasından seçer. Bu başkan gelecek alellâde oturuma kadar vazife görür.
- Başkan çalışmaları idare eder, fakat ne müzakerelere, ne de oya, iştirak etmez. Başkan seçilenin vekili Başkan yerine toplantılara katılmak, söz almak ve oy vermek hakkını haizdir.
- İçtüzükle ezcümle şunlar tâyin olunur:
  - Oy nı sabı;
  - Başkan ile diğer büro üyelerinin seçimi usulü ve görevlerinin süresi;
  - Gündemin tesbiti ve temsilcilere tebliği usulü;
  - Temsilcilerin ve bunların vekillerinin isimlerini bildirme tarihi ve şekli.

Madde — 29.

30 neu maddenin hükümleri mahfuz kalmak üzere Assamblenin bütün kararları mevzuları aşağıda gösterilenler de dâhil, oyların üçte iki çoğunluğu ilâ alınır :

- Bakanlar Komitesine tavsiyelerde bulunmak;
- Assamble gündemine konulacak meseleleri Komiteye teklif etmek;
- Komiteler veya Komisyonlar kurmak,
- Oturumların açılış tarihini tesbit etmek,
- Yukarıki 1-4 neu fıkralarla ilgili olmıyan kararlar için lüzumlu çoğunluk nispetini tâyin veya tereddüt halinde uygun çoğunluk kaidesini tesbit etmek.

Madde — 30.

İstişari Assamblenin kendi işleyiş tarzına, ezcümle büro üyelerinin seçilmesine, Komite ve Komisyonlar, üyelerinin tâyinine ve içtüzüğün tesbit ve kabulüne mütaallik kararlar madde 29 5) uyarınca Assamble tarafından tesbit edilecek çoğunlukla alınır.

Madde — 31.

Bir meselenin İstişari Assamblenin gündemine alınması için Bakanlar Komitesine yapılacak tekliflere ait müzakereler, bu meselenin konusu tesbit edildikten sonra, ancak bu gündeme alınmanın lehinde veya aleyhinde dermeyan edilecek sebeplere inhisar edecektir.

Madde — 32.

İstişari Assamble her yıl alelâde bir oturum yapar. Bu oturumların tarihi ve müddeti, Parlâmentoların ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun oturumları ile aynı zamana tesadüf etmelerini mümkün mertebe önliyecek surette, Assamblece tesbit edilir. Alelâde oturumların müddeti, Assamble ve Bakanlar Komitesi tarafından müştereken hilâfî kararlaştırılmadıkça, bir ayı tecavüz etmiyecektir.

Madde — 33.

İstişari Assamblesinin alelâde oturumları, Assamble ve Bakanlar Komitesi tarafından müştereken alınmış hilâfına bir karar olmadıkça, konsey merkezinde yapılır.

Madde — 34.

Bakanlar Komitesi İstişari Assambleyi, Assamble Başkanının muvafakati ile komitece tesbit edilecek tarih ve yerde olağanüstü bir oturuma çağırabilir.

Madde — 35.

İstişari Assamblesinin müzakereleri, Assamble tarafından hilâfına bir karar alınmadıkça, aleni cereyan eder.

Bölüm : VI.*Sekretarya*

Madde — 36.

- a) Sekretarya bir Genel Kâtip, bir Genel Kâtip yardımcısı ve lüzumlu personelden müteşekkildir.
- b) Genel Kâtip ile Genel Kâtip Yardımcısı, Bakanlar Komitesinin tavsiyesi üzerine İstişari Assamble tarafından tâyin edilirler.
- c) Sekretaryanın diğer üyeleri, idari tüzüğe göre Genel Kâtip tarafından tâyin olunur.
- d) Sekretaryanın hiçbir üyesi, her hangi bir Hükümetin ücretli bir memuriyetini deruhde edemez, İstişari Assamblesinin veya bir millî meclisin üyesi olamaz veya vazifesiyle telifi kabil olmıyan işler yapamaz.
- e) Sekretarya personelinin her üyesi, Avrupa Konseyine bağlılığını ve memuriyetinin kendisine yüklediği vazifeleri hiçbir millî mülâhazanın tesiri altında kalmadan şuurla ifa kararını ve keza hiçbir Hükümetten ve konsey dışı hiçbir otoriteden, vazifelerinin ifası ile ilgili hiçbir talimat istememek ve kabul etmemek ve munhasıran Konseye karşı sorumlu milletlerarası memur statüsü ile teklifi kabil olmıyan biçümle fiillerden içtinap etmek azmini resmî ve aleni bir beyanla bildirecektir. Genel Kâtip ve Genel Kâtip Yardımcısı beyanı komite huzurunda yapacaklardır. Diğer Sekretarya mensupları ise Genel Kâtip huzurunda yapacaklardır.
- f) Her üye, Genel Kâtibin ve Sekretarya personelinin vazifelerinin munhasıran milletlerarası mahiyetine riayet edecek ve onlara vazifelerinin ifasında tesirde bulunmaktan içtinap eyliyecektir.

Madde — 37.

- a) Sekretarya Konsey merkezinde bulunur.
- b) Genel kâtip sekretaryanın faaliyetlerinden Bakanlar Komitesine karşı sorumludur. Ezcümle

madde 38 d) hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, İstisari Assambleye, ihtiyacı olan idari ve diğer hizmetleri temin eder.

Bölüm : VII

Finansman

Madde — 38

a) Her üye, Bakanlar Komitesi ve İstisari Assambledeki temsil masraflarını kendisi deruhde eder.

b) Sekretarya masrafları ile diğer bütün müşterek masraflar üyelere her birinin, nüfusu adedine göre komite tarafından tesbit edilen nispetler dâhilinde, bütün üyeler arasında, taksim edilir. Her ortak üyenin iştirak hissesinin miktarı Komitece tesbit edilir.

c) Konseyin bütçesi, malî tüzük ile tesbit edilen şartlar dâhilinde, her yıl genel kâtip tarafından komitenin tasvibine arz edilir.

d) Genel kâtip Assamblesinin, Assamble ve çalışmaları için bütçeye konulmuş bulunan ödenek tutarını aşar masrafları mucip olacak mahiyetteki taleplerini komiteye arz eder.

Madde — 39.

Genel kâtip, verecekleri aidat miktarını her yıl üyelerin Hükümetlerine tebliğ eder. Aidatlar bu tebliğ tarihinden itibaren vacibütte diye addolunur ve âzami altı ay içinde genel kâtipliğe tebliğ edilmiş olmalıdırlar.

Bölüm : VIII

Ayrıcalık ve Muafiyetler

Madde — 40

a) Avrupa Konseyi, üyelerin temsilcileri ve sekretarya üyelerin arazisinde vazifelerinin ifası için gerekli bulunan ayrıcalık ve muafiyetlerden istifade ederler. Bu muafiyetlere göre İstisari Assambledeki temsilciler ezümle Assamblesinin ve onun komite veya komisyonlarının müzakereleri esnasında beyan ettikleri fikir ve verdikleri oylardan ötürü bütün üyelerin arazilerinde tevkif edilemeyecekleri gibi haklarında da takibatta bulunulamaz.

b) Üyeler, yukardaki (a) paragrafı hükümlerini gereği gibi tatbik mevkiine koymak maksadıyla sürati mümkün ile bir anlaşma akdeylemeyi taahhüt ederler. Bakanlar Komitesi bu maksatla üye Hükümetlere arazileri üzerinde tanınmış ayrıcalık ve muafiyetleri tâyin eden bir anlaşma tavsiye edecektir. Bundan maada, Fransa Cumhuriyeti Hükümeti ile, Konseyin merkezinde faydalanacağı ayrıcalık ve muafiyetleri tâyin eden hususi bir anlaşma akdedilecektir.

Bölüm : IX

Tadiller

Madde — 41

a) İşbu Statüde tadilat icrası için, Bakanlar Komitesine veya 23 ncü maddede derpiş edilen şartlar dâhilinde İstisari Assambleye teklifte bulunulabilir.

b) Komite, Statüde yapılmasını şayanı temenni addettiği tadilatı tavsiye ve bunları bir protokole ithal eder.

